

JOAN F. MIRA

*“Cada vegada
m’aborrone’,
li vaig sentir
a un veí.
I cada vegada són
centenars de vegades,
des de fa centenars
d’anys.
Contra això,
confiem,
no han de prevaldre
mai les forces fosques
de la història”*

Muixeranga

Suposem que avui mateix, el dia que escric aquest paper, fa exactament un any del més gran i espectacular atemptat terrorista de la història, sempre que no considerem terrorisme els atemptats que són obra dels estats. Com ara el terror que instal·là al nostre país el senyor rei Felip V, catàstrofe de la qual, a Catalunya, es commemoren el mateix dia 11 de setembre els 288 anys, si no em fallen els comptes (al País Valencià, el terror començà set anys abans: el 2007 no sé què commemorarem). Parlava jo del tema de les nacions, del món tal com va, de commemoracions setembrines i d’altres matèries adients, en una important ciutat del Principat de Catalunya, convidat per l’Ajuntament a fer la conferència institucional amb motiu de l’11 de setembre, i quan vaig fer algun comentari raonat, no insolent, sobre el nacionalisme espanyol feliçment regnant, el senyor regidor del PP, present en la presidència de l’acte amb els altres representants dels grups municipals, es va alçar de la cadira i se’n va anar. Ja veuen quines molèsties ideològiques ens toca provocar i patir. Dos dies més tard, gràcies a la Mare de Déu de la Salut i al calendari, em trobava, també convidat per l’Ajuntament, compartint amb la gent d’Algemesí la “processoneta” del matí de la festa, la muixeranga, les danses, i l’entrada de la imatge a l’església. Afortunadament, la bona gent d’Algemesí no pareixien afectats pels esdeveniments més o menys tràgics de la història nacional o universal: el món pot rodar cap a la catàstrofe general (cosa no gens clara, d’altra banda: les catàstrofes, de moment, són limitades), les televisions i la premsa en general poden omplir-se fins a la saturació d’imatges i comentaris dels fets de fa un any a Nova York o dels possiblement imminents (no n’estic gens segur, malgrat tot) a l’Iraq i en altres llocs, el casament de la filla d’Aznar pot ocupar la imaginació –crítica o embadalida– de tot el regne d’Espanya, tant se val: quan arriba la Festa, als pobles i a les ciutats amb seny només hi ha festa, i més si va acompanyada de densitat històrica, amb memòria, intel·ligència i voluntat dedicades a celebrar la pròpia existència, que és la cosa més important que tenim, si no l’única.

Per tant, a Algemesí fan processons com cal, amb les portes de les cases obertes de bat a bat, com ha estat sempre: la casa endreçada i a la vista de tothom que passa per davant, la família i els amics i coneguts asseguts a la vorera, o mirant per finestres i balcons endomassats, i així hores i hores. Els convidats també desfilem pel centre del carrer, com les colles de dansants, el consistori, el clero (poc: residual) i la imatge sagrada: desfilem, desordenadament, en direcció contrària a la processó, en una casa ens conviden a figures fresques i a un nuvolet o palometa, i jo em trobe uns amables senyors de Vilanova (i la Geltrú), i uns altres de Vilafranca (del Penedès), que també formen part de la comitiva: són experts en música de dolçaina, que allà en diuen gralla, i en la festa o institució dels castells, que com hauria de saber tothom fa segles eren “balls de valencians”, abans de ser el que ara són. També m’hi trobe polítics en exercici –guanyar vots és pesat, cal fer-se veure: el secretari general del PSOE valencià hi arriba amb un gran cotxe negre, de ministre, amb xofer, a pesar que és diumenge i que se suposa que la visita és privada: el poder, passat, present o imaginari, té aquestes conseqüències–, però això no té cap importància. La importància la tenen les antigues danses, l’aparició de la Mare de Déu el 1247, els torneiants –guerrers innocents, en homenatge ritual i desarmat–, les incomptables parelles elegants ballant un bolero pausat amb gestos cortesos, els xiquets i xiquetes, i les colles que van alçant una vegada i una altra les torres de la muixeranga. “Cada vegada m’aborrone”, li vaig sentir a un veí. I cada vegada són centenars de vegades, des de fa centenars d’anys. Contra això, confiem, no han de prevaldre mai les forces fosques de la història.